

Oulun kaupungin perusopetus

OPPILAANOHJAUKSEN SUUNNITELMA – OHJAUKSEN POLKU PERUSOPETUKSESSA

1.8.2017, päivitetty luonnos 1.6.2021

OPPILAANOHJAUKSEN SUUNNITELMA – OHJAUKSEN POLKU PERUSOPETUKSESSA

Sisällys

1	OHJAUSUUNNITELMAN TARKOITUS	2
2	OPPILAANOHJAUKSEN JÄRJESTÄMISEN RAKENTEET JA TOIMINTATAVAT	2
2.1	HYVÄN OHJAUKSEN KRITTEERIT	2
2.2	OHJAUKSEN JÄRJESTÄMINEN KOULUSSA	3
3	OHJAUKSEN POLKU PERUSOPETUKSEN ERI VAIHEISSA	4
3.1	ESIOPETUKSESTA KOULUUN	4
3.2	VUOSILUOKAT 1-2: KOULULAISEKSI KASVAMINEN	6
3.3	VUOSILUOKAT 3-6: OPPIJANA KEHITYMINEN	7
3.4	KUUDENNELTÄ LUOKALTA SEITSEMÄNNELLE LUOKALLE	8
3.5	VUOSILUOKAT 7-9: YHTEISÖN JÄSENEKSI KASVAMINEN	10
3.5.1	<i>Ohjaus 7. luokan aikana</i>	11
3.5.2	<i>Ohjaus 8. luokan aikana</i>	12
3.5.3	<i>Ohjaus 9. luokan aikana</i>	14
3.6	YHDEKSÄNNELTÄ LUOKALTA JATKO-OPINTOIHIN JA SEURANTA PERUSOPETUKSEN PÄÄTTYESSÄ	16
4	OPPILAANOHJAUKSEN TYÖN- JA VASTUUNJAKO	18
5	OPPILAANOHJAUKSEN MONIALAISET VERKOSTOT	21
6	KODIN JA KOULUN OHJAUSYHTEISTYÖ OPPILAANOHJAUKSESSA	21
7	KOULUN YHTEISTYÖ PAIKALLISEN TYÖ- JA ELINKEINOELÄMÄN KANSSA	21
7.1	TYÖELÄMÄÄN TUTUSTUMISEN JÄRJESTELYT – TET	22
7.2	KUVAUS KOULUN TYÖELÄMÄYHTEISTYÖSTÄ	22

1 Ohjaussuunnitelman tarkoitus

Opetussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen tavoitteet ja sisällöt eri luokka-asteilla. Opetussuunnitelmaa täydentää koulun ohjaussuunnitelma, joka tulee käydä läpi lukuvuoden alussa.

Ohjaussuunnitelmassa tulee kuvata:

- oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet ja toimintatavat
- oppilaanohjauksen työn- ja vastuunjako
- oppilaanohjauksen monialaiset verkostot
- kodin ja koulun ohjausyhteistyö
- koulun työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt
- tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen toteuttamisen periaatteet
- jatko-ohjaus perusopetuksen jälkeisiin opintoihin

Ohjaussuunnitelmassa kuvataan myös

- nivelvaiheen opinto-ohjauksen (NOPO) toteuttamisen periaatteet

Oulun perusopetuksen ohjaussuunnitelmassa kuvataan ohjauksen polku perusopetuksen aikana ja nivelvaiheissa. Koulun ohjaussuunnitelmaan voi tarkentaa koulukohtaisia ohjauksen toimintatapoja. Ohjaussuunnitelman toteutumista arvioidaan lukuvuosittain.

2 Oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet ja toimintatavat

2.1 Hyvän ohjauksen kriteerit

Ohjaus on holistista, jatkuvaa, vuorovaikutteista ja tavoitteellista toimintaa oppilaan oppimisen, kasvun ja kehityksen tueksi. Se on kaikkien koulussa työskentelevien yhteistyötä. Jokaista oppilasta kunnioitetaan yksilönä, jolla on oikeus laadukkaaseen ja omiin tarpeisiinsa nähden riittävään ohjaukseen. Opetushallitus on laatinut hyvän ohjauksen kriteerit eri kouluasteille. Kriteerien tavoitteena on varmistaa lasten ja nuorten laadukkaan ohjauksen saatavuus asuinpaikasta ja olosuhteista riippumatta.

Hyvän ohjauksen kriteereissä ohjausta tarkastellaan perusopetuksen alusta aina toisen asteen päättymiseen saakka. Ohjaus nähdään jatkumona, jossa oppilaan ja opiskelijan oma aktiivisuus ja osallisuus kasvavat iän ja kehityksen myötä.

Opetushallitus kuvaa hyvää ohjausta teemojen kautta, joista jokaiselle on määritelty hyvän ohjauksen kriteerit. Teemat ovat

- riittävä ja monipuolinen ohjaus
- aktiivisuuden, osallisuuden ja vastuullisuuden tukeminen
- ohjaus on yhteistä työtä
- osaava ja ammattitaitoinen henkilöstö
- tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen
- ohjaussuunnitelma
- ohjaus koulutuksen nivelvaiheissa
- ohjaus koulutukseen ja uravalintoihin liittyvien päätösten tukena
- työelämätaidot ja työelämään tutustuminen
- vuorovaikutteinen yhteistyö ohjauksen tukena

- ohjauspalveluista tiedottaminen
- hyvän ohjauksen kriteerit osana paikallista laatuja järjestelmää

Hyvän ohjauksen kriteerit: [hyvän ohjauksen kriteerit 0.pdf \(oph.fi\)](#)

2.2 Ohjauksen järjestäminen koulussa

Oppilaalla on oikeus omiin tarpeisiinsa nähden riittävään ja oikea-aikaiseen ohjaukseen. Ohjauksella edistetään opiskelunvalmiuksien kehittymistä ja opintojen sujumista sekä tuetaan lasta ja nuorta elämään, koulutukseen ja uranvalintoihin liittyvissä päätöksissä. Opintojen sujuvuutta koulupolun nivelvaiheissa edistetään perusopetuksen aikana ja jatko-opintoihin siirryttäessä opettajien välisellä ja opinto-ohjaajien keskinäisellä sekä tarvittaessa moniammatillisella yhteistyöllä. Yhteistyö huoltajan kanssa on tärkeitä ja korostuu koulupolun nivelvaiheissa.

Alakoulussa ohjaus toteutuu kiinteänä osana muuta opetusta ja koulun toimintaa. Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa. Luokanopettajan vuorovaikutus huoltajien kanssa on tärkeä osa ohjauksellista yhteistyötä alaluokilla.

Yläkoulussa päävastuu ja ohjauksen koordinointi on oppilaanohjaajalla. Aineenopettajat osallistuvat ohjaustyöhön oman oppiaineensa ohjaajina. Luokanvalvoja on oman luokkansa lähiohjaaja vastaten yhteistyöstä kodin kanssa. Yläkoulussa oppilaanohjauksen toimintatapoja ovat mm. oppilaanohjauksen luokkatunnit, pienryhmäohjaus ja henkilökohtainen ohjaus sekä erilaiset työelämään tutustumisen tavat ja tutustumisvierailut. Oppivelvollisuuslaki määrittää, että tiettyjen kriteerien täytyessä, oppilaalla on oikeus saada tehostettua henkilökohtaista ohjausta. Tehostetun henkilökohtaisen ohjauksen tarvetta arvioidaan yhteistyössä opinto-ohjaajan, erityisopettajan ja luokanvalvojan kesken. Päätöksen tehostetun henkilökohtaisen ohjauksen toteuttamisesta tekee opinto-ohjaaja.

Joillakin Oulun kouluilla on käytössä nivelvaiheen opinto-ohjaus, jota järjestetään yhteistyössä 2. asteen oppilaitosten kanssa. Nivelvaiheen opinto-ohjaaja valitsee oppilaat haastattelun perusteella ja antaa yksilöllistä tukea 8. luokan keväästä lähtien. Ohjaus jatkuu toisella asteella. Nivelvaiheen opinto-ohjausta tarjotaan niille oppilaille, joilla arvioidaan olevan keskimääräistä suurempi tarve saada ohjausta ammatinvalintaan ja urasuunnitteluun sekä jatko-opintoihin siirtymiseen tuetusti kuten myös kiinnittymiseen jatko-opintoihin. Haastateltavat nuoret valitaan vuosittain yhteistyössä 8. luokan luokanvalvojien ja/tai koulun opinto-ohjaajan kanssa. Oppilasvalinnassa konsultoidaan tarvittaessa myös koulun erityisopettajia. Myös huoltaja voi ilmoittaa 8.-luokkalaisen nuorensa toiveen saada nivelvaiheen opinto-ohjausta. Oppilasvalintaan vaikuttavat oppilaan tarve lisäopinto-ohjaukselle ja pitkäkestoiselle ohjausprosessille, oma motivaatio, kyky vierailuille lähtemiseen, oikea-aikaisuus sekä tarjotun tuen tuoman lisähyödyn arviointi (vrt. jo olemassa olevan tuen määrä). Nivelvaiheen opinto-ohjaukseen osallistuminen on vapaaehtoista

Ohjauksen toimintatapojen ja sisältöjen avulla pyritään tavoitteisiin, jotka on määritelty oppilaanohjauksen opetussuunnitelmassa. Tavoitteet voidaan jakaa kolmeen osa-alueeseen:

- oppimiseen ja opiskelun ohjaamiseen liittyvät tavoitteet (oppilaanohjauksessa T2, T3, T5)
- kasvuun ja kehitykseen liittyvät tavoitteet (oppilaanohjauksessa T1, T2)
- urasuunnitteluun liittyvät tavoitteet (oppilaanohjauksessa T5, T6, T7, T8, T9, T10)

Oulun perusopetuksen ohjaussuunnitelma täydentää opetussuunnitelmaa. Siinä kuvataan ohjauksen järjestäminen perusopetuksen eri luokka-asteilla ja nivelvaiheissa. Henkilökohtainen jatko-opintosuunnitelma tehdään tehostettua henkilökohtaista opinto-ohjausta ja nivelvaiheen opinto-ohjausta saaville oppilaille.

Ohje koulukohtaiseen työskentelyyn:

Koulu voi kirjata mahdollisia koulukohtaisia tarkennuksia ohjaussuunnitelman lukuun 3.

3 Ohjauksen polku perusopetuksen eri vaiheissa

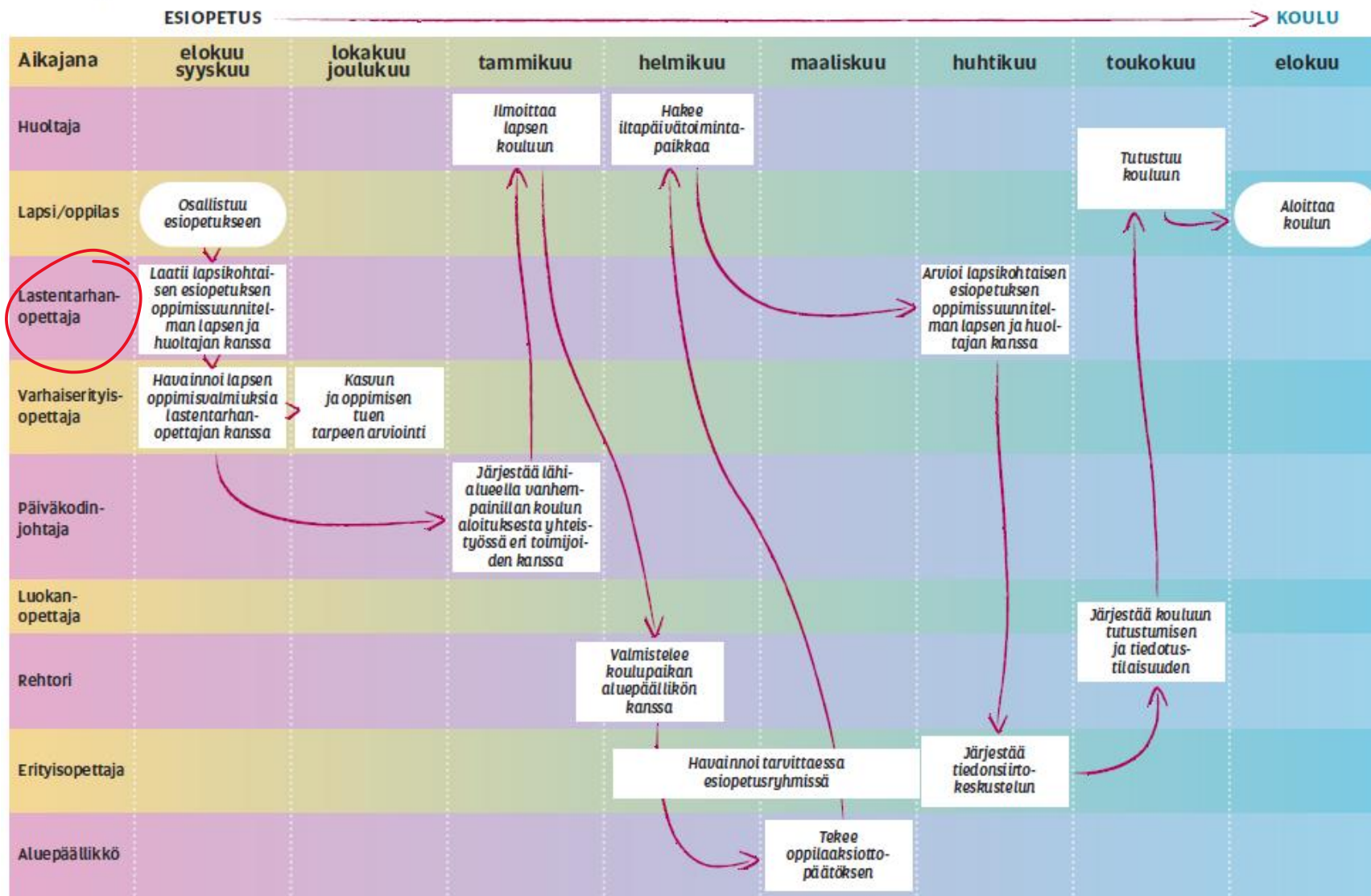
Ohjauksen polku on kuvaus oppilaanohjauksen keskeisistä tehtävistä ja toimintatavoista perusopetuksen aikana ja siirtymävaiheissa.

3.1 Esiopetuksesta kouluun

Ohjauksen tavoitteena on tukea oppilaan turvallista siirtymistä esiopetuksesta peruskouluun. Ohjauksessa tehdään yhteistyötä esiopetuksen, alkuopetuksen ja huoltajan kanssa. On tärkeää, että luokanopettaja voi tutustua tuleviin oppilaisiin ja esikoululaiset pääsevät tutustumaan tulevaan kouluun.

Ohjauksen prosessi esiopetuksesta kouluun kuvataan prosessikaaviossa.

Esiopetuksesta kouluun

3.2 Vuosiluokat 1-2: Koululaiseksi kasvaminen

Vuosiluokkien 1-2 erityisenä tehtävänä on luoda perusta oppilaiden myönteiselle käsitykselle itsestä oppijana ja koululaisena sekä kehittää valmiuksia myöhempää työskentelyä ja oppimista varten. Ohjaus toteutetaan osana koulun opetusta ja muuta toimintaa. Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa.

Ohjauksen tavoite 1.-2. luokilla	Ohjauksen toteuttaminen Oulun perusopetuksessa	Koulun toimintatapoja
<p><i>Oppimaan oppimisen taidot</i> <i>Edistetään oppilaiden opiskelutaitojen ja valmiuksien kehittymistä.</i> <i>Ohjataan oppilaita ensimmäisten opintoihin liittyvien vallintojen tekemisessä.</i> <i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</i></p> <p><i>Itsetuntemus</i> <i>Tuetaan oppilaiden vastuunottoa koulutyöstä, tehtävistä ja tavaroista.</i> <i>Ohjataan oppilaita vuorovaikutustaitojen harjoitteluun ja ryhmässä toimimiseen.</i> <i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - opetellaan koulun toimintatapoja ja työtapoja - opetellaan toimimaan ryhmässä (esim. oma vuoro, toisen kuunteleminen) - opetellaan turvallista liikkumista koulun ympäristössä ja koulumatkalla - koulun ja iltapäivätoiminnan yhteistyö - harjoitellaan oppimaan oppimisen perustaitoja - annetaan oppilaalle ja huoltajalle tietoa koulun kieliohjelmasta (uudet oppiaineet, 2. luokalla englannin kieli) - tarkistetaan pedagogiset asiakirjat vuosittain - arvioidaan oppilaan tuentarve (erityisopettaja, luokanopettaja) ja järjestetään oppimisen tuki - kehitys- ja arviointikeskustelut oppilaan ja huoltajan kanssa (1. luokalla lapset puheeksi - keskustelu) 	
<p><i>Nivel 2. luokalta 3. luokalle: Tuetaan oppilaan siirtymistä seuraavaan oppimisen vaiheeseen</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - tarkistetaan erityisopetuksen päätös 2. luokan päättyessä - ohjataan erikoisluokille hakemisessa - huolehditaan tiedonsiirrosta kolmannelle luokalle (oppilaan oppimisvalmiudet ja oppimistyyli) 	

3.3 Vuosiluokat 3-6: Oppijana kehittyminen

Vuosiluokkien 3-6 erityisenä tehtävänä on oppimaan oppimisen taitojen kehittäminen sekä omien opiskelutapojen ja -taitojen tunnistaminen ja kehittäminen. Ohjaus toteutuu pääasiassa eri oppiaineiden opetuksen ja koulun muun toiminnan yhteydessä. Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa.

Ohjauksen tavoite 3.-4. luokilla	Ohjauksen toteuttaminen Oulun perusopetuksessa	Koulun toimintatapoja
<p><i>Oppimaan oppimisen taidot Tuetaan oppilaita opiskelustrategioidensa tunnistamisessa ja kehittämisessä, edistetään oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä. Ohjataan oppilaita tunnistamaan oppiaineiden ominaispiirteitä ja kuhunkin oppiaineeseen soveltuvia opiskelumenetelmiä.</i> L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p><i>Tavoitteiden asettaminen Vahvistetaan oppilaiden kykyä asettaa itselle tavoitteita ja arvioida tavoitteiden saavuttamista. Ohjataan opiskeluun liittyvien valintojen tekemisessä</i> L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</p> <p><i>Osallisuus ja aktiivinen toiminta Kehitetään oppilaiden valmiutta toimia ryhmässään ja lähiympäristössään. Tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia osallisuuteen ja vaikuttamiseen omassa kouluyhteisössä ja lähiympäristössä.</i> L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • harjoitellaan erilaisia oppimisstrategioita: työskentelytavat, eri oppiaineiden opiskelutavat • tuetaan oppilaan aktiivisuutta ja osallisuutta oman oppimisensa suunnittelussa • 4. luokalla ohjataan 5. luokan valinnaisaineiden ja A2-kielen valinnassa, annetaan huoltajille tietoa valinnaisista aineista ja kielivalinnoista • kehitetään oppilaan taitoja toimia yksin ja ryhmässä, harjoitellaan vuorovaikutustaitoja • arvioidaan oppilaan tuentarve ja järjestetään oppimisen tuki • tarkistetaan pedagogiset asiakirjat vuosittain • kehitys- ja arviointikeskustelut oppilaan ja huoltajan kanssa 	
<p>Ohjauksen tavoite 5.-6. luokilla</p>	<p>Ohjauksen toteuttaminen Oulun perusopetuksessa</p>	<p>Koulun toimintatapoja</p>
<p><i>Oppimaan oppimisen taidot Tuetaan oppilaita opiskelustrategioidensa tunnistamisessa ja kehittämisessä, edistetään oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä. Ohjataan oppilaita tunnistamaan oppiaineiden ominaispiirteitä ja kuhunkin oppiaineeseen soveltuvia oppimismenetelmiä.</i> L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>Tavoitteiden asettaminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> - harjoitellaan opiskelun tekniikoita: omat opiskelutavat, omien vahvuuksien tunnistaminen - tuetaan uusien oppiaineiden opiskelussa: A2-kieli alkaa 5. luokalla, ruotsin kieli 6. luokalla - itsetuntemuksen ja itseluottamuksen kehittäminen, vahvistetaan oppilaan myönteistä käsitystä itsestä oppijana - ohjataan oppilasta tavoitteiden asettamisessa ja vahvistetaan itsearviointitaitoja - 5. luokalla ohjataan valinnaisten aineiden valintaa 6. luokalle 	

<p><i>Vahvistetaan oppilaiden kykyä asettaa itselle tavoitteita ja arvioida tavoitteiden saavuttamista. Tuetaan oppilasta ottamaan vastuuta opiskelustaan ja valinnoistaan.</i></p> <p><i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</i></p> <p><i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i></p> <p><i>Osallisuus ja aktiivinen toiminta</i></p> <p><i>Kehitetään oppilaiden valmiutta toimia ryhmässään ja lähiympäristössään. Tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia osallisuuteen ja vaikuttamiseen omassa kouluyhteisössä ja lähiympäristössä.</i></p> <p><i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i></p> <p><i>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen</i></p> <p><i>Työelämään suuntaava oppiminen</i></p> <p><i>Edistetään oppilaiden ammatillisen kiinnostuksen heräämistä.</i></p> <p><i>L6 Työelämätaidot ja yrittäjäyys</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - 6. luokalla ohjataan yläluokille siirtymiseen liittyvissä valinnoissa (esim. erikoisluokille hakeminen) - kehitetään oppilaan taitoja toimia yksin ja ryhmässä - esim. oppilaskuntatoiminta, verso-toiminta, alueelliset osallisuusryhmät - tarkistetaan pedagogiset asiakirjat vuosittain, järjestetään tarvittava oppimisen tuki - erityisen tuen päätös tarkistetaan 6. luokalla • arviointi- ja kehityskeskustelut oppilaan ja huoltajan kanssa - ammatillisen kiinnostuksen herättäminen: lähialueen elinkeinoin ja ammatteihin tutustuminen aloitetaan, Yrityskylä-oppimiskokonaisuus 6. luokalla 	
---	---	--

3.4 Kuudennelta luokalta seitsemännelle luokalle

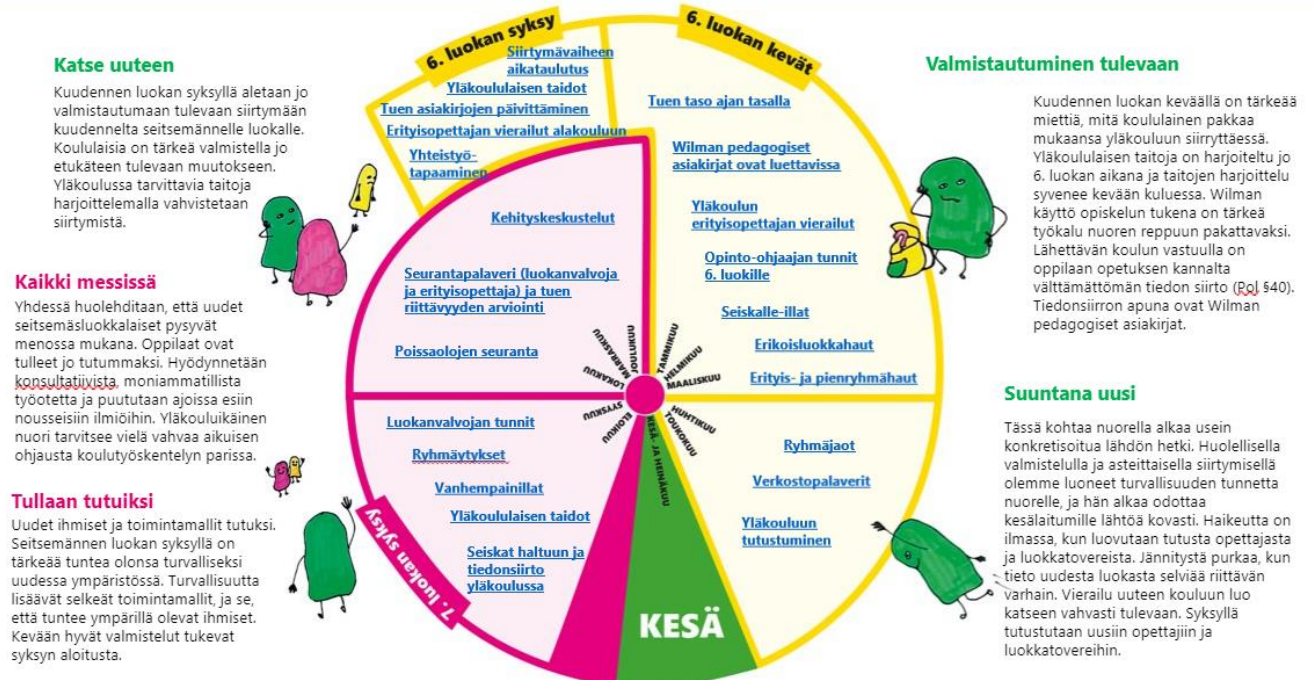
Siirtymävaiheessa ohjauksen tavoitteena on tukea oppilaan turvallista siirtymistä alakoulusta yläkouluun. Alakoulun ja yläkoulun yhteistyö sekä yhteistyö huoltajan kanssa ovat tärkeitä. Tarvittaessa tehdään moniammatillista yhteistyötä. Oppilaan opiskelun järjestämiseksi tarpeellisten tietojen siirrosta huolehditaan. On tärkeitä, että oppilaat saavat siirtymävaiheessa riittävästi tietoa tulevasta opiskeluympäristöstä ja pääsevät tutustumaan yläkouluun.

Ohjauksen vuosikello kuudennelta luokalta seitsemännelle luokalle: Taulukossa kuvataan ohjaustehtävät ja vastuuhenkilöt nivelvaiheessa.

AIKA	OHJAUSPROSESSI / MITÄ TEHDÄÄN	VASTUUTOIMIJA / MUUT TOIMIJA
6.lk syyslukukausi	Nivelvaiheen aikataulus - yhteiskokous	Ala- ja yläkoulun rehtorit ja opinto-ohjaaja sekä 6. luokan opettaja
	Tehostettua tai erityistä tukea saavan oppilaan pedagogisen tuen tarpeen ja pedagogisten asiakirjojen (HOJKS, oppimissuunnitelma) päivittäminen	6.luokan opettaja , oppilas, huoltaja, tarvittaessa erityisopettaja ja moniammatillinen oppilashuollollinen käsittely
6.lk kevätlukukausi	Opiskelu yläkoulussa tutuksi - Oulussa koulussa -opas julkaistaan sähköisesti ouka.fi-sivustolla (kouluoppaat) oppilaille ja huoltajille	Viestintäpäällikkö
	- Oulun kaupungin yhteiset erikoisluokkien infot oppilaineittain 6. luokkien oppilaille ja huoltajille	Erikoisluokkakoulujen rehtorit , ko. aineenopettajat ja

		tarvittaessa opinto-ohjaajat
	- 6. luokkien vanhempainillat/ Seiskalle illat yläkouluun siirtymisestä oppilaille ja huoltajille	Alakoulun rehtori , 6. luokan opettaja, yläkoulun edustaja (rehtori, opo) ja tarvittaessa muut yhteistyökumppanit kuten nuorisopalvelut
	7. luokalle - huoltaja hyväksyy esitetyn lähikoulun Wilmassa - hakemus toiseen kouluun - erikoisluokille hakeminen, valintakokeet	Ala- ja yläkoulun rehtorit ja koulusihteerit
	Päätökset - erikoisluokkien valintatulokset, päätös toiseen kouluun hakeneille	Hallintosihteeri, rehtori
	- 6. luokkalaisten oppilastiedot siirretään yläkoulujen Priimukseen	Koulusihteerit
	Erityis- ja pienryhmähaut	Alakoulun erityisopettaja, erityisluokanopettaja tai luokanopettaja
	Valmistautuminen yläkoulussa opiskeluun - yläkoulun opon ja tukioppilaiden tunti 6. luokalla tukioppilaiden kyselytunti - 6. luokkalaisten tutustuminen yläkoulun tiloihin ja toimintoihin/ luokanvalvojan tuokio/ ryhmäyttäminen - SEISKALLE-illat 6.luokkalaisille ja heidän vanhemmilleen	Opo, 6. luokan opettaja, tukioppilaat ja heidän vastuupettajansa, tuleva luokanvalvoja, yläkoulun aineenopettajat
	Tehostettua tai erityistä tukea tarvitsevan oppilaan pedagogisten asiakirjojen päivittäminen. (ops luku 7)	6. luokan opettaja , oppilas, huoltaja, tarvittaessa erityisopettaja ja moniammatillinen oppilashuolto
	Opetuksen kannalta välttämättömän pedagogisen tiedon siirtäminen. - Yläkoulun erityisopettajan vierailu alakoulussa	6. luokan opettaja , alakoulun erityisopettaja, yläkoulun erityisopettaja, luokanohjaaja
	7. luokkien muodostaminen - luokkajako, opiskeluryhmät oppiaineissa - kesän aikana muuttavat oppilaat	Yläkoulun rehtori , 6. luokan opettajat ja erityisopettaja
7. lk syyslukukausi	7. luokkien kouluun tutustuminen ja ryhmäyttäminen - linkkejä tukimateriaaliin: https://ameo.fi/wpcontent/uploads/2018/02/Ryhmaayttamisopas.pdf https://mll.fi	Luokanvalvoja , yläkoulun rehtori, erityisopettaja, aineenopettajat, opinto-ohjaaja, tukioppilaat ja nuorisopalvelujen henkilökunta
	Opiskelun ja oppimisen tuen järjestäminen oppimissuunnitelmien ja HOJKSien tarkistaminen ja päivittäminen Wilmassa	Luokanvalvoja , aineenopettaja, erityisopettaja, tarvittaessa moniammatillinen oppilashuolto (ops luku 7.4.1.)
	Kodin ja koulun kasvatuskumppanuus yläluokilla - vanhempainilta - kehityskeskustelu/ Lapset puheeksi -keskustelu - vanhempaintoimikunnan järjestäytyminen	Yläkoulun rehtori , luokanvalvoja, opinto-ohjaaja, huoltaja ja oppilas

Siirtymävaiheen vuosikello kuudennelta luokalta seitsemännelle luokalle

3.5 Vuosiluokat 7-9: Yhteisön jäsenenä kasvaminen

Vuosiluokkien 7-9 erityisenä tehtävänä on ohjata ja tukea oppilaita näiden voimakkaiden kehitysvuosien aikana, huolehtia perusopetuksen oppimäärän opiskelun loppuunsaattamisesta ja ohjata kaikkia oppilaita opintojen jatkamiseen. Tavoitteena on antaa oppilaille mahdollisimman hyvät valmiudet edetä perusopetuksesta seuraavaan koulutusvaiheeseen ja turvata opiskelun edellytykset ja hyvinvointi.

Perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen välinen nivelvaihe on kriittinen kohta nuoren opiskelun jatkumiselle. Yläluokkien ohjauksen aikana vahvistetaan oppilaan urahallintataitoja ja tehdään yhteistyötä toisen asteen oppilaitosten ohjaushenkilöstön kanssa nivelvaiheen onnistumiseksi. Vuosiluokilla 7-9 oppilaanohjaus on opetussuunnitelman mukainen oppiaine, johon on varattu Oulun perusopetuksessa yhteensä 2,5 vuosiviikkotuntia. Oppitunnit sijoittuvat kaikille yläkoulun vuosiluokille. Oulun kaupungissa 8. luokille on sijoitettu luokkamutoista ohjausta 0,5 vvt enemmän kuin valtakunnallisessa tuntijaossa. Oppituntien lisäksi oppilaanohjausta toteutetaan pienryhmäohjauksena, henkilökohtaisena ohjauksena ja tarveharkintaisesti tehostettuna henkilökohtaisena ohjauksena. Joillakin kouluilla tarjotaan myös nivelvaiheen opinto-ohjausta 8.luokasta eteenpäin.

Opetuksen järjestäjän tehtävänä on

- valvoa oppivelvollisen hakeutumista perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen.
- seurata saako oppivelvollinen opiskelupaikan ja ottaako hän sen vastaan
- ilmoittaa asuinkuntaan, jos oppivelvollinen ei ole saanut paikkaa OKM:n vuosittain määrittelemään päivämäärään mennessä
- ilmoittaa huoltajalle, jos oppivelvollinen ei ole saanut paikkaa edellä mainittuun päivämäärään mennessä, että huollettava ei suorita oppivelvollisuuttaan

Ohjauksen polku vuosiluokilla 7-9 kuvaa ohjauksen toteuttamistapoja yläkoulun eri luokka-asteilla ja nivelvaiheissa. Koulu voi tarvittaessa tarkentaa toimintatapoja ja ohjausvastuita.

3.5.1 Ohjaus 7. luokan aikana

Ohjauksen tavoite 7. luokalla	Ohjauksen toteuttaminen Oulun perusopetuksessa	Koulun tarkennuksia (esim. työnjako)
<p><i>Oppimiseen ja opiskelun ohjaamiseen liittyvät tavoitteet:</i> <i>laaja-alainen oppiminen L1 oppilaanohjauksessa T2, T3, T5</i></p> <p><i>Kasvuun ja kehitykseen liittyvät tavoitteet:</i> <i>laaja-alainen oppiminen L2, L3, L7 oppilaanohjauksessa T1, T2</i></p> <p><i>Urasuunnitteluun liittyvät tavoitteet:</i> <i>laaja-alainen oppiminen L4, L5, L6, L7 oppilaanohjauksessa T5, T6, T7, T8, T9, T10</i></p>	<p>Opetussuunnitelman mukaisia oppilaanohjauksen oppitunteja on 0,5 vvh. Luokkaopetusta syvennetään pienryhmäohjauksessa ja henkilökohtaisessa uraohjauksessa.</p> <p>Opiskelutaitojen ohjaaminen kaikissa oppiaineissa (kaikki opettajat, opinto-ohjaaja, erityisopettaja, koulunkäynnin ohjaajat)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ohjataan jokaista oppilasta kehittämään edelleen oppimaan oppimisen taitojaan ja opiskelunvalmiuksiaan. Harjoitellaan erilaisia opiskelustrategioita ja työskentelytapoja eri oppiaineissa. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta ja myönteistä käsitystä itsestä oppijana. - Varmistetaan, että oppilaalla on opiskelussa tarvittavat tietotekniset taidot, ja hän hallitsee koulun käyttämät sähköiset työkalut ja oppimisalustat (niveltävä tv-t-kurssi). - Ohjataan oppilaita tavoitteiden asettamisessa ja valinnaisaineiden valinnassa sekä vahvistetaan itsearviointitaitoja. Annetaan tietoa eri oppiaineiden tavoitteista ja arvioinnista. - Vahvistetaan oppilaan kykyä ottaa omaa vastuuta opiskelusta, tuetaan säännöllistä koulunkäyntiä. - Huolehditaan oppilaan opiskelun järjestämiseksi tarvittavan tiedon siirrosta alaluokkien koululta yhteistyössä alakoulun opettajan ja huoltajan kanssa. - Tarkistetaan pedagogiset asiakirjat ja järjestetään tarvittava oppimisen tuki (erityisopettaja, luokanvalvoja, aineenopettaja). <p>Kasvun ja kehityksen tukeminen, itsetuntemuksen vahvistaminen ja oppilaan osallisuus (kaikki opettajat, opinto-ohjaaja, erityisopettaja, oppilashuollon toimijat, yhteistyötahot)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Perehdytetään oppilaita 7-9. luokkien toimintatapoihin, nivelvaiheen ohjauksella tuetaan oppilaan siirtymistä yläkouluun yhteistyössä alakoulun ja huoltajien kanssa, lukuvuoden alussa ja aikana tuetaan oppilaiden valmiuksia toimia yläluokkien oppimisympäristössä ja opiskeluryhmissä (ks. vuosikello 6. luokalta 7. luokalle) - Tutustutetaan oppilaita yläkoulun ohjaus- ja tukiverkostoon, vahvistetaan oppilaiden valmiutta hakea tarvitsemaansa tukea erilaisissa tilanteissa. - Harjoitellaan vuorovaikutustaitoja, kehitetään taitoa toimia sekä yksin että ryhmässä. - Tutustutetaan oppilaita yläkoulun erilaisiin vaikuttamistapoihin, oppilaskunta- ja tukioppilastoimintaan sekä kerhotoimintaan ja koulun muihin harrastusmahdollisuuksiin. Kannustetaan oppilaita osallistumiseen. <p>Työelämään suuntaava oppiminen (opinto-ohjaaja, aikeenopettajat)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Edistetään oppilaan ammatillisen suuntautumisen heräämistä esim. vierailujen avulla. Opetussuunnitelman mukaista työelämään tutustumista on vähintään yksi päivä. 	

	<p>Kodin ja koulun yhteistyö oppilaan koulunkäynnin tukemisessa</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kaikissa oppiaineissa huolehditaan tiedottamisesta koulun toimintakäytännön mukaisesti (Wilma, vanhempainillat, koulun kotisivut). - Käydään opetussuunnitelman mukaisesti kehityskeskustelu ja arviointikeskustelu oppilaan ja huoltajan kanssa (luokanvalvoja). 7. luokalla tarjotaan Lapset puheeksi –keskustelu. - Tiedotetaan huoltajia koulun vanhempaintoimikunnan toiminnasta. 	
--	---	--

3.5.2 Ohjaus 8. luokan aikana

Ohjauksen tavoite 8. luokalla	Ohjauksen toteuttaminen Oulun perusopetuksessa	Koulun tarkennuksia (esim. työnjako)
<p><i>Oppimiseen ja opiskelun ohjaamiseen liittyvät tavoitteet laaja-alainen oppimien L1 oppilaanohjaus T2, T3, T5</i></p> <p><i>Kasvuun ja kehitykseen liittyvät tavoitteet laaja-alainen oppimien L2, L3, L7 oppilaanohjaus T1, T4</i></p> <p><i>Urasuunnitteluun liittyvät tavoitteet laaja-alainen oppimien L4, L5, L6, L7 oppilaanohjaus T5, T6, T7, T8, T9, T10</i></p>	<p>Opetussuunnitelman mukaisia oppilaanohjauksen oppitunteja on yksi vuosiviikkotunti. Mahdollisuus syventää ohjausta pienryhmäohjauksessa ja henkilökohtaisessa ohjauksessa.</p> <p>Tarvittaessa oppilaalle järjestetään tehostettua henkilökohtaista ohjausta.</p> <p>Tehostetun henkilökohtaisen ohjauksen kriteereitä ovat muun muassa runsaat poissaolot, opintomenestys tai muutos opintomenestyksessä, ulkopuolisuus ryhmässä, muuttunut olemus ja käyttäytyminen, oppimisvaikeudet, kognitiivinen toimintakyky, opiskelukyky (opiskelutaidot ja -valmiudet, oppijan hyvinvointi ja voimavarat), omien kiinnostuksen kohteiden epäselvyys, jatko-opiskelusuunnitelmien epäselvyys.</p> <p>Tiedonvaihto ja yhteistyö opo, luokanvalvoja, erityisopettaja (tehostetun oppilaanohjauksen vuoksi tarve lisääntyy) -> tärkeää koota tiedot, kenellä on tarve tehostettuun oppilaanohjaukseen ja sopia työnjaosta heidän ohjauksen osalta.</p> <p>Tiivis yhteistyö erityisopettajan ja luokanvalvojan kanssa maahanmuuttajataustaisten oppilaiden ja heidän huoltajien, tehostettua ja erityistä tukea sekä tehostettua oppilaanohjausta saavien kanssa.</p> <p>Tehostettua henkilökohtaista ohjausta voidaan antaa myös pienryhmäohjauksena. Tällöin pitää huomioida ohjattavien henkilökohtaiset tarpeet.</p> <p>Opiskelutaitojen ohjaaminen kaikissa oppiaineissa (kaikki opettajat, koulunkäynninohjaajat)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mahdollistetaan oppimaan oppimisen taitojen soveltaminen eri oppiaineissa ja tilanteissa ja tuetaan taitojen kehittymistä. Ohjataan opiskelustrategioiden ja opiskelumenetelmien soveltamiseen ja soveltuvuuden arviointiin eri oppiaineissa. Ohjataan omien oppimistavoitteiden asettamiseen sekä tavoitteiden ja oman oppimisen arviointiin. • Vahvistetaan oppilaan kiinnostusta itsearviointitaitojen kehittämiseen antamalla mahdollisuuksia itsearviointiin ja käymällä arviointikeskusteluja. • Päivitetään pedagogiset asiakirjat, arvioidaan oppilaan tuen riittävyyttä säännöllisesti ja ajantasaistetaan tukitoimet. Järjestetään 	

oppimisen tuki yhteistyössä oppilaan ja huoltajien kanssa. (luokanvalvoja, erityisopettaja, aineenopettaja)

- jatko-opintosuunnitelman päivittäminen (vastuut sovittava koulu- ja oppilaskohtaisesti)

Kasvun ja kehityksen tukeminen, itsetuntemuksen vahvistaminen ja osallisuus (kaikki opettajat, opinto-ohjaaja, erityisopettaja, oppilashuollon toimijat, yhteistyötahot)

- Vahvistetaan oppilaan kykyä tehdä itseä koskevia päätöksiä, vastuunottoa ja oman oppimisen arviointia.
- Tuetaan oppilasta elämänhallinnan taitojen kehittämisessä. Ohjataan oppilaita huomaamaan omien tekojen ja valintojen merkitys itsen lisäksi myös muihin ihmisiin ja ympäristöön.
- Vahvistetaan oppilaiden kiinnostusta yhteisiin asioihin ja ohjataan huomaamaan erilaisia vaikuttamisen tapoja. Kannustetaan osallistumaan oppilaskunta- ja tukioppilastoimintaan sekä harrastus- ja kerhotoimintaan ja tuetaan löytämään omat vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet myös vapaa-ajan osalta.
- Suunnitellaan yhteistyössä oppilaiden kanssa erilaisia tilaisuuksia, tapahtumia ja monialaisia oppimiskokonaisuuksia, joiden suunnittelussa ja toteutuksessa oppilailla on mahdollisuus kulttuurisen osaamisen kehittämiseen, vuorovaikutukseen ja ilmaisuun.

Työelämään suuntaava oppiminen (opinto-ohjaaja, aineenopettajat)

- Eri oppiaineissa huomioidaan oppiaineen tietojen ja taitojen kytkeytyminen eri ammatteihin ja työtehtäviin.
- Luodaan oppilaille mahdollisuuksia kriittiseen tiedonhankintaan ja tuottamiseen eri kanavia hyödyntäen.
- Mahdollistetaan tutustuminen eri aloihin, ammatteihin ja yrittäjyyteen esim. TET-järjestelyiden ja vierailujen avulla. 8. luokan oppilaille on opetussuunnitelman mukaista työelämään tutustumista vähintään kolme päivää.

Urasuunnitteluun ja jatko-opintoihin liittyvä ohjaus (opinto-ohjaaja)

- Herätetään oppilaiden tulevaisuusorientaatio ja ohjataan oivaltaamaan omien valintojen merkitys koulutus- ja urasuunnittelussa.
- Erityistä ja tehostettua tukea tarvitsevien oppilaiden osalta tilannekartoitus jatko-opintojen ohjausta varten, tarpeen mukaan aloitetaan urasuunnitteluun liittyvä henkilökohtainen ohjaus.
- Tehostettu oppilaanohjaus aloitetaan niiden oppilaiden osalta, joille se nähdään tarpeelliseksi.
- 8. luokalla oppilaan terveystarkastuksessa huomioidaan mahdolliset uravalintaan vaikuttavat terveydelliset tekijät (terveydenhoitaja).
- Tehostettua oppilaanohjausta saaville järjestetään tarvittaessa riittävä tuki ja ohjaus TET-järjestelyihin liittyen

Kodin ja koulun yhteistyö oppilaan koulunkäynnin tukemisessa

(rehtori, luokanvalvoja, kaikki opettajat, opinto-ohjaaja)

- Kaikissa oppiaineissa huolehditaan tiedottamisesta koulun toimintakäytännön mukaisesti (Wilma, vanhempainillat, koulun kotisivut).
- Käydään opetussuunnitelman mukaisesti kehityskeskustelu ja arviointikeskustelu oppilaan ja huoltajan kanssa (luokanvalvoja)
- Opinto-ohjaaja tekee yhteistyötä huoltajan kanssa koulunkäyntiin ja oppilaan jatko-opintoihin liittyvissä asioissa, erityisesti tehostettua oppilaanohjausta saavien kanssa.

- Koulu tekee yhteistyötä vanhempaintoimikunnan kanssa oppilaiden opiskelun tukemisessa.

3.5.3 Ohjaus 9. luokan aikana

Ohjauksen tavoite 9. luokalla	Ohjauksen toteuttaminen Oulun perusopetuksessa	Koulun tarkennuksia (esim. työnjako)
<p><i>Oppimiseen ja opiskelun ohjaamiseen liittyvät tavoitteet laaja-alainen oppimien L1 oppilaanohjaus T2, T3, T5</i></p> <p><i>Kasvuun ja kehitykseen liittyvät tavoitteet laaja-alainen oppimien L2, L3, L7 oppilaanohjaus T1, T4</i></p> <p><i>Urasuunnitteluun liittyvät tavoitteet laaja-alainen oppimien L4, L5, L6, L7 oppilaanohjaus T5, T6, T7, T8, T9, T10</i></p>	<p>Opetussuunnitelman mukaisia oppilaanohjauksen oppitunteja on yksi vuosiviikkotunti. Mahdollisuus syventää ohjausta pienryhmäohjauksessa, henkilökohtaisessa ohjauksessa. Tarvittaessa oppilaalle järjestetään tehostettua henkilökohtaista ohjausta.</p> <p>Tehostetun henkilökohtaisen ohjauksen kriteereitä ovat muun muassa runsaat poissaolot, opintomenestys tai muutos opintomenestykseen, ulkopuolisuus ryhmässä, olemus ja käyttäytyminen, oppimisvaikeudet, kognitiivinen toimintakyky, opiskelukyky (opiskelutaidot ja -valmiudet, oppijan hyvinvointi ja voimavarat), omien kiinnostuksen kohteiden epäselvyys, jatko-opiskelusuunnitelmien epäselvyys.</p> <p>Oppimisen ja opiskelun ohjaus kaikissa oppiaineissa (kaikki opettajat)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ohjataan jokaista oppilasta oppimaan oppimisen taitojen soveltamisessa ja niiden edelleen kehittämässä. Ohjataan oppimisstrategioiden ja opiskelumenetelmien soveltamiseen ja soveltuvuuden arviointiin eri oppiaineissa. • Oppilaan oppimisprosessia arvioidaan ja hän saa säännöllisesti palautetta kehittymisestään. Oppilasta ohjataan tavoitteiden asettamisessa ja itsearviointitaitojen kehittämässä. • Päivitetään pedagogiset asiakirjat, arvioidaan oppilaan tuen riittävyyttä säännöllisesti ja ajantasaistetaan tukitoimet. Varmistetaan peruskouluopintojen loppuun saattaminen tarvittaessa eri tukimuotojen avulla. (luokanvalvoja, erityisopettaja, aineenopettajat) • jatko-opintosuunnitelman päivittäminen (vastuut sovittava koulu- ja oppilaskohtaisesti) <p>Kasvun ja kehityksen tukeminen, itsetuntemuksen vahvistaminen ja osallisuus (kaikki opettajat, opinto-ohjaaja, erityisopettaja, oppilashuollon toimijat, yhteistyötahot)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tuetaan oppilaan realistisen minäkäsityksen muodostumista (käsitys omista tiedoista, taidoista ja kyvyistä). • Tuetaan oppilasta ottamaan vastuu omista opinnoista, valinnoista ja peruskouluopintojen suorittamisesta. Vahvistetaan oppilaan kykyä tehdä itseään koskevia päätöksiä. • Autetaan oppilasta ymmärtämään omiin valintoihin sitoutumisen merkitys tulevaisuuden kannalta. Kehitetään oppilaan valmiuksia selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa ja koulutuksen ja työurien siirtymässä. • Ohjataan oppilasta ottamaan osaa koulun yhteiseen suunnitteluun ja päätöksentekoon osallistumalla oppilaskunta- ja tukioppilastoimintaan sekä yhteisten tilaisuuksien ja tapahtumien suunnitteluun ja toteutukseen. Ohjataan oppilasta osallistumaan koulun harrastus- ja kerhotoimintaan. 	

Työelämään suuntaava oppiminen (aineenopettajat, opinto-ohjaaja)

- Eri oppiaineiden tunneilla keskustellaan oppiaineen tietojen ja taitojen soveltamisesta ja niiden merkityksestä jatko-opinnoissa ja työelämässä.
- Ohjataan oppilaita käyttämään ja hyödyntämään erilaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita sekä suhtautumaan niihin kriittisesti.
- Laajennetaan oppilaiden käsityksiä työelämästä, työtehtävistä, yrittäjyydestä ja tulevaisuuden osaamistarpeista esim. TET-järjestelyillä ja vierailemalla erilaisissa oppilaitoksissa, yrityksissä ja työpaikoilla sekä osallistumalla Yrittäjäkylä-oppimiskokonaisuuteen. 9. luokalla oppilailla on opetussuunnitelman mukaista työelämään tutustumista vähintään viisi päivää.

Urasuunnitteluun ja jatko-opintoihin liittyvä ohjaus (opinto-ohjaaja)

- Tarjotaan oppilaille tietoa ja tutustumismahdollisuuksia peruskoulun jälkeisiin koulutus- ja opiskeluvaihtoehtoihin yhteistyössä vastaanottavan oppilaitoksen sekä huoltajien kanssa.
- Vahvistetaan oppilaan toimijuutta ja oma-aloitteisuutta uravalintojaan koskevassa päätöksenteossa. Opinto-ohjaaja käy ohjauskeskusteluja oppilaan ja tarvittaessa huoltajien kanssa jatko-opintoasioissa ja ohjaa oppilasta jatko-opintosuunnitelman tekemisessä ja jatko-opintoihin hakemisessa.
- Oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman mukaisen oppilaanohjauksen lisäksi tarpeidensa mukaista henkilökohtaista oppilaanohjausta.
- Tehostetussa henkilökohtaisessa oppilaanohjauksessa oppilaalle annetaan henkilökohtaista ja muuta oppilaanohjausta sekä laaditaan henkilökohtainen jatko-opintosuunnitelma. Henkilökohtaiseen jatko-opintosuunnitelmaan kirjataan oppilaan vahvuuksia sekä tavoitteita siirtymisestä perusopetuksen jälkeisiin opintoihin. Näitä vahvistetaan suunnitelmallisesti oppilaan yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet huomioiden.
- Ohjauksen tavoitteena on, että jokaiselle oppilaalle löytyy jatko-opiskelupaikka toisen asteen tutkinnon suorittamiseen tai toiselle asteelle valmentavaan koulutukseen.
- Koulutuskokeilut, tutustumiset ja vierailut.
- opinto-ohjaaja seuraa oppilaan sijoittumista jatko-opintoihin. Jos oppilas ei saa opiskelupaikkaa yhteishaussa, hänet ohjataan jatkuvan haun piiriin. Tilanne tarkistetaan vuosittain opetus- ja kulttuuriministeriön ilmoittamana päivänä. Jos oppilas on silloin ilman opiskelupaikkaa, tehdään ilmoitus Valpas-järjestelmään, jolloin vastuu alkaa asuinkunnan ohjaus- ja valvontavastuu.

Kodin ja koulun yhteistyö oppilaan koulunkäynnin tukemisessa (luokanvalvoja, kaikkien aineiden opettajat)

- Kaikissa oppiaineissa huolehditaan tiedottamisesta koulun toimintakäytännön mukaisesti (Wilma, vanhempainillat, koulun kotisivut).
- Käydään opetussuunnitelman mukaisesti kehityskeskustelu ja arviointikeskustelu oppilaan ja huoltajan kanssa (luokanvalvoja).
- Opinto-ohjaaja tekee yhteistyötä huoltajan kanssa oppilaan koulunkäyntiin ja jatko-opintoihin liittyvissä asioissa.
- Varmistetaan oppilaan sujuvaa siirtymistä peruskoulun jälkeisiin opintoihin valmistelemalla tietojen siirtoon liittyvät pedagogiset asiakirjat yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa (luokanvalvoja, erityisopettaja). Opinto-ohjaaja välittää tiedonsiirtolomakkeet jatko-opiskelupaikkaan. Ks. Ohjauksen vuosikello yhdeksänneltä luokalta jatko-opintoihin

- Koulu tekee yhteistyötä vanhempaintoimikunnan kanssa oppilaiden opiskelun tukemisessa.

3.6 Yhdeksänneltä luokalta jatko-opintoihin ja seuranta perusopetuksen päättyessä

Perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen siirtymävaiheessa ohjauksen tavoitteena on ohjata oppilasta urasuunnittelussa ja perusopetuksen jälkeisissä koulutusvalinnoissa. Tavoitteena on sujuva siirtyminen ja riittävät valmiudet jatko-opintojen aloittamiseen. Perusopetuksen ja toisen asteen ohjaushenkilöstön yhteistyö sekä yhteistyö huoltajien kanssa ovat tärkeitä. Tarvittaessa tehdään moniammatillista yhteistyötä. Oppilaan opiskelun järjestämiseksi tarpeellisten tietojen siirrosta uuteen oppilaitokseen huolehditaan yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Perusopetuksen päättäneiden sijoittumista jatko-opintoihin seurataan. Perusopetuksen järjestäjän ohjaus- ja valvontavastuu päättyy seuraavan koulutuksen järjestäjän valvontavastuun alkaessa eli silloin, kun nuori aloittaa opinnot seuraavassa opiskelupaikassa. Jos oppilas ei ota vastaan opiskelupaikkaa tai aloita opintoja perusopetuksen jälkeen, perusopetuksen järjestäjä ilmoittaa Valpas-järjestelmän kautta asiasta asuinkunnalle opetus- ja kulttuuriministeriön vuosittain määrittelemänä päivänä. Huolehditaan siitä, että oppilaat, jotka eivät saa jatko-opiskelupaikkaa, tietävät, mistä saavat ohjausta perusopetuksen päätyttyä.

Ohjauksen vuosikello yhdeksänneltä luokalta jatko-opintoihin: Taulukossa kuvataan ohjaustehtävät ja vastuhenkilöt perusopetuksen päättövaiheessa.

AIKA	OHJAUSPROSESSI / MITÄ TEHDÄÄN	VASTUUTOIMIJA / MUUT TOIMIJA
8. luokka kevät	Henkilökohtainen uraohjaus <ul style="list-style-type: none"> - erityisen ja tehostetun tuen piirissä olevat oppilaat: tilannekartoitus jatko-opintojen suunnittelua varten - Tarpeen mukaan tehostettu henkilökohtainen opinto-ohjaus 	opo, erityisopettaja
	Työelämä ja jatko-opinnot tutuksi <ul style="list-style-type: none"> - tet-jakso, opintokäynnit työpaikoille, ammattilaisten vierailut oppitunneilla - opo-tunneilla Suomen koulutusjärjestelmä, koulutusalat, oppilaitokset - tarvittaessa ryhmäohjauskeskustelu 	opo, työpaikat
9. luokka syksy	Henkilökohtainen uraohjaus <ul style="list-style-type: none"> - ohjauskeskustelut päättöluokkalaisten kanssa alkavat - jatko-opinnoissa ja ammatinvalinnassa huomioitavien erityistarpeiden kartoitus - koulutuskokeilut - Tarpeen mukaan tehostettu henkilökohtainen opinto-ohjaus 	opo opo, terv.hoit, er.op. opo
	Työelämään tutustuminen <ul style="list-style-type: none"> - tet-jakso, opintokäynnit työpaikoille, ammattilaisen vierailut oppitunneilla, ammattilaisen haastattelut 	opo, eri työpaikat
	Koulutusvaihtoehtoihin tutustuminen <ul style="list-style-type: none"> - tutustumisvierailut ammatillisissa oppilaitoksissa ja lukioissa alkavat - osallistuminen mahdollisuuksien mukaan koulutusmessuille - opo-tunneilla koulutusalat ja oppilaitokset, oppilaitosten edustajien vierailut 	opo, eri oppilaitokset
	Yhteishaku ja valintaperusteet tutuksi oppilaille ja huoltajille <ul style="list-style-type: none"> - opotunneilla hakumenettely eri koulutuksiin, aikataulut, va- 	opo

	<ul style="list-style-type: none"> lintaperusteet - vanhempainillat 	opo, rehtori
9. luokka kevät	Oppilaan jatko-opintosuunnitelman tekeminen <ul style="list-style-type: none"> - urasuunnitteluun liittyvät ohjauskeskustelut - yhteistyö huoltajien kanssa - tutustumiskäynnit ammatillisessa koulutuksessa ja lukiossa, koulutuskokeilut - Tarpeen mukaan tehostettu henkilökohtainen opinto-ohjaus 	opo opo, eri oppilaitokset
	Jatkokoulutukseen hakeminen, yhteishaku <ul style="list-style-type: none"> - oppilastietojen siirtäminen hakujärjestelmään, rekisteritietojen tarkistaminen - yhteishaku: toisen asteen koulutukset, erityisopetuksena järjestettävä ammatillinen koulutus, perusopetuksen jälkeinen valmistava koulutus; haku muihin koulutuksiin - huoltajan kuuleminen yhteishaussa - hakemuksiin liittyvät lausunnot, tarvittaessa väliarviointi jatko-opintoihin hakemista varten, pääsykokeisiin valmistautuminen - ohjeistus kesäajalle (opiskelijavalintojen aikataulu ja opiskelupaikan vastaanottaminen, jatkuva haku) 	koulusihteeri, opo opo opo opo, erityisopettaja opo
	Valmistautuminen jatko-opintojen aloittamiseen syksyllä <ul style="list-style-type: none"> - itseluottamuksen tukeminen - ainevalinnat jatko-opinnoissa, lukion ainevalintakortit - valmistellaan opiskelun järjestämiseksi tarpeellisten tietojen siirto yhdessä oppilaan ja huoltajan kanssa (lomake: Oppimisen ja opiskelun pedagoginen tuki peruskoulun päättyessä) - päättöarviointi 	opo, opettajat opo erityisopettaja, opo opettajat
kesäkuu	Ohjaus yhteishaun opiskelijavalintojen selvittyä <ul style="list-style-type: none"> - yhteishaun valintatulokset ilmoitetaan - ohjaus ilman koulutuspaikkaa oleville, jatkuva haku ja nivelvaiheen koulutuksiin hakeminen 	vastaanottava oppilaitos opo
9. luokan jälkeinen syksy	Sijoittumisen seuranta ja jatko-ohjaus syksyllä <ul style="list-style-type: none"> - tarkistetaan omien oppilaiden sijoittumistiedot ja opiskelupaikan vastaanottamistiedot (opintopolku) - nivelvaiheen tietojen siirtoon liittyvät ohjaustoimet (lomake) - ilman koulutuspaikkaa olevien ohjaus nivelvaiheen koulutuksiin, ilmoitus Valpas-järjestelmään, jolloin oppivelvollinen siirtyy asuinkunnan ohjaus- ja valvontavastuun piiriin. - seurantatilaston tekeminen (omien oppilaiden sijoittuminen) 	opo, vastaanottava oppilaitos opo opo opo

4 Oppilaanohjauksen työn- ja vastuunjako

Ohjausyhteistyön tavoitteena on luoda oppilaalle yhtenäinen oppimisen polku. Lähtökohtana on lapsi/oppilas ja hänen ohjaustarpeensa. Perusopetuksen henkilöstö tekee ohjauksessa opetussuunnitelman mukaista tavoitteellista yhteistyötä. Ohjaussuunnitelmassa kuvataan ohjauksen työnjako ja vastuut perusopetuksessa.

Rehtori vastaa koulunsa toiminnasta kokonaisuudessaan.

- Mahdollistaa riittävät resurssit oppilaanohjaukseen ja tehostettuun oppilaanohjaukseen
- luo ohjaukselle toimintaedellytykset ja huolehtii, että oppilailla on mahdollisuus saada ohjausta opetussuunnitelman mukaisesti
- tekee hallintopäätöksen erityisistä opetusjärjestelyistä ja vuosiluokkiin sitomattomasta opetuksesta
- valmistelee yhdessä alueen muiden rehtoreiden kanssa oppilaaksi ottamisen aluepäällikön päätöstä varten

Koulusihteeri

- huolehtii koulun oppilashallintojärjestelmästä, kuten oppilasrekisteristä ja oppilastietojen siirrosta yhteishakurekisteriin
- neuvoo koulumatka-asioissa ja esimerkiksi koulutapaturmiin liittyvissä vakuutusasioissa

Luokanopettaja toimii luokkansa ryhmäohjaajana vastaamalla yhteistyöstä koulun ja kodin välillä sekä eri ammattiryhmien kesken.

- on päävastuussa luokkansa opetuksen ja ohjauksen suunnittelusta ja toteutuksesta
- opettaa oppimistaitoja, auttaa oppimisvaikeuksissa ja ohjaa alaluokilla tehtävissä oppiaine- ja koululainnoissa
- kartoittaa omien oppilaidensa tuentarpeet ja suunnittelee ja toteuttaa tukitoimet yhteistyössä huoltajan, opettajien ja oppilashuollon kanssa
- vastaa pedagogisen arvion osalta prosessin käynnistämisestä ja on prosessissa mukana
- on mukana erityiseen tukeen siirtymisen prosessissa ja osallistuu erityisopettajan kanssa pedagogisen selvityksen laadintaan
- huolehtii, että oppimissuunnitelma ja hojks tulevat päivitettyiksi yhteistyössä huoltajien kanssa
- tiedottaa muita oppilasta opettavia opettajia oppilaan tuen tarpeista ja koulunkäyntiin liittyvistä järjestelyistä
- tekee koulupolun nivelvaiheissa yhteistyötä esi- ja perusopetuksen muiden opettajien ja ohjaushenkilöstön kanssa
- tekee yhteistyötä iltapäivätoiminnan henkilöstön kanssa
- tekee säännöllistä yhteistyötä huoltajien kanssa, tiedottaa koulun asioista, järjestää vanhempainiltoja ja -tapaamisia ja käy säännöllisesti kehitys- ja arviointikeskusteluja oppilaan koulunkäynnin sujumisesta

Iltapäivätoiminnan ohjaaja työskentelee perusopetuslain alaisessa perusopetuksen iltapäivätoiminnassa.

- vastaa oman toimintaryhmän toiminnasta ja lasten hyvinvoinnista toimintaryhmässä
- tekee moniammatillista yhteistyötä esimerkiksi huoltajien ja esiopetuksen ja koulun opettajien sekä oppilashuoltohenkilöstön kanssa

Luokanvalvoja on yläkoulussa oman luokkansa oppilaiden lähiohjaaja ja vastaa yhteistyöstä koulun ja kodin välillä sekä eri ammattiryhmien välillä.

- tutustuttaa oppilaan omaan luokkaansa ja kouluun, huolehtii luokan ryhmäytymisestä ja luo myönteistä yhteishenkeä luokkaansa
- seuraa oppilaidensa koulunkäynnin säännöllisyyttä ja koulumenestystä, selvittää poissaolojen syyt ja kannustaa oppilaita koulutyössä. Tarvittaessa ryhtyy Oulun poissaolomallin mukaisiin toimenpiteisiin.

- tiedottaa aineenopettajia tarvittavista oppilaaseen liittyvistä asioista kuten oppimisen, käyttäytymisen tai vuorovaikutustaitojen haasteista
- tekee yhteistyötä aineenopettajien ja oppilashuollon kanssa oppimisen ja koulunkäynnin tukemisessa
- keskustelee opinto-ohjaajan kanssa oppilaista, jotka hänen mielestään hyötyisivät tehostetusta oppilaanohjauksesta ja sopii mahdollisesta yhteistyöstä tehostetun oppilaanohjauksen toteuttamiseksi
- vastaa pedagogisen arvion ja pedagogisen selvityksen osalta prosessin käynnistämisestä ja on mukana prosessissa
- huolehtii, että oppimissuunnitelma ja HOJKS tulevat päivitettyiksi yhteistyössä huoltajien kanssa
- antaa oppilailleen tietoa tukioppilas- ja oppilaskuntatoimintaan hakeutumisesta ja tukee oppilaiden osallisuutta kouluyhteisössä
- tekee yhteistyötä oppilaan huoltajien kanssa, esim. tiedottaa koulun asioista, järjestää vanhempain tapaamisia ja käy säännöllisesti arviointi- ja kehityskeskusteluja oppilaan koulunkäynnin sujumisesta
- vastaa pedagogisen tiedonsiirtolomakkeen tietojen koonnista toisen asteen opintoja varten yhteistyössä oppilaan, huoltajien, aineenopettajien, erityisopettajan ja opinto-ohjaajan kanssa.

Opinto-ohjaaja on ohjauksen asiantuntija koulussa. Hänellä on päävastuu oppilaanohjauksen suunnittelusta ja toteuttamisesta yläluokilla.

- Opinto-ohjaajan ohjaustehtävät liittyvät kaikkiin oppilaanohjauksen osa-alueisiin: oppilaan kasvun tukemiseen, oppimisen ohjaamiseen ja urasuunnitteluun. Keskeistä on oppilaan itsetuntemuksen ja itseohjautuvuuden vahvistaminen koulunkäynnin eri vaiheissa ja valinnoissa, erityisesti nivelvaiheissa ja koulupolun siirtymissä.
- Työtapoja ovat mm. opetussuunnitelman mukaiset oppilaanohjauksen oppitunnit, pienryhmäohjaus, ohjauskeskustelut, tiedottaminen ja moniammatillinen yhteistyö koulujen, oppilaitosten ja työelämän kanssa.
- Opinto-ohjaajan antama yksilöllinen ohjaus kohdentuu tuen tarpeen mukaisesti. Erityisen tuen aikana opinto-ohjaajan antamassa ohjauksessa korostuu oppilaan valmistautuminen jatko-opintoihin ja tuettu siirtyminen toiselle asteelle. Tehostetun henkilökohtaisen ohjauksen tarvetta arvioidaan yhteistyössä opinto-ohjaajan, erityisopettajan ja luokanvalvojan kesken. Opinto-ohjaaja määrittää, ketkä 8. ja 9.luokkalaiset oppilaat tarvitsevat tehostettua henkilökohtaista ohjausta. Opinto-ohjaaja myös koordinoi tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta ja työstää tehostettua ohjausta tarvitsevien osalta jatko-opintosuunnitelman.
- Opinto-ohjaaja tekee yhteistyötä luokanvalvojen ja muiden opettajien kanssa sekä osallistuu koulun oppilashuoltotyöhön ja on oppilashuoltoryhmän jäsen.
- Urasuunnittelun ohjaus on opinto-ohjaajan vastuualuetta. Itsetuntemus, ammattien ja työelämän tuntemus ja tieto sopivista jatko-opintovaihtoehdoista ovat oppilaan tulevaisuuden suunnittelun perusta. Ohjausprosessin aikana opinto-ohjaaja järjestää oppilaille mahdollisuuksia hankkia kokemuksellista tietoa erilaisista koulutusvaihtoehdoista ja oppilaitoksista (vierailut, koulutuskokeilut) sekä työelämästä. Opinto-ohjaaja hoitaa oppilaidensa työelämään tutustumisen järjestelyn ja ohjauksen (mm. TET -jaksot).
- Koulun vaihtuessa ja koulupolun siirtymävaiheissa opinto-ohjaaja osallistuu valmisteluun ja ohjaa oppilasta siirtymiseen liittyvissä asioissa. Opinto-ohjaaja vastaa oppilaiden ohjauksesta jatko-opintoihin hakemisessa, yhteishaun järjestelystä koulussa, oppilaidensa sijoittumisen seuraamisesta ja jatko-ohjauksesta yhteishaun opiskelijavalintojen selvitystä.
- Opinto-ohjaaja tekee päättövaiheessa yhteistyötä erityisopettajan kanssa tehostettua ja erityistä tukea saavien oppilaiden jatko-opintoihin ohjaamisessa, tarvittavien lausuntojen laadinnassa sekä nivelvaiheen tiedonsiirrossa.
- Tekee yhteistyötä huoltajien kanssa oppilaan opiskeluun, urasuunnitteluun ja jatkokoulutukseen liittyvissä asioissa ja tiedottaa valinnan mahdollisuuksista ja niiden merkityksestä oppilaan tulevaisuudelle.
- On vastuussa oppilaiden jatko-opiskelupaikan seurannasta.

Aineenopettaja on oman oppiaineensa opetuksen ja pedagogisen ohjauksen asiantuntija.

- vastaa oppiaineensa oppimisen ja opiskelutekniikan ohjauksesta ja opettamisesta
- seuraa ja arvioi oppilaan oppimista ja oppitunneille osallistumista
- informoi oppilasta ja huoltajaa arviointikriteereistä ja arvioinnista sekä oppilaan menestymisestä oppiaineessa
- huolehtii oppiaineensa opiskeluryhmän ryhmäytymisestä ja luo myönteistä opiskeluilmapiiriä oppiaineen tunnilla
- kartoittaa oppilaan tuen tarpeita oppiaineessaan, osallistuu tukitoimien suunnitteluun ja toteutukseen yhteistyössä erityisopettajan ja muiden opettajien kanssa
- osallistuu tarvittaessa pedagogisen arvion tekemiseen oman oppiaineensa osalta
- osallistuu oppimissuunnitelman ja HOJKSin laadintaan sekä pedagogisen selvityksen laadintaan oman oppiaineensa osalta
- vastaa työturvallisuudesta omilla oppitunneillaan, tekee tarvittaessa yhteistyötä oppilashuollon kanssa oppilaan jaksamiseen liittyvissä huolenaiheissa
- informoi oppilaita oman oppiaineensa sisältöjen yhteydestä työelämään ja ammatteihin

Erityisopettaja on erityisopetuksen asiantuntija koulussa.

- antaa erilaisin joustavin järjestelyin opetusta oppilaille, joilla on opiskelussa yleisen, tehostetun tai erityisen tuen tarvetta
- osallistuu oppimisvaikeuksien ennaltaehkäisyyn, tunnistamiseen, tukitoimien suunnitteluun ja tuen toteutukseen yhteistyössä muun opetus- ja ohjaushenkilöstön kanssa
- konsultoi ja auttaa opettajia tukitoimien suunnittelussa
- osallistuu ja konsultoi oppimissuunnitelman ja HOJKSin sisällön laadintaan
- osallistuu pedagogisen selvityksen laadintaan ja erityisen tuen tarpeen arviointiin ja kartoittamiseen
- tekee päättövaiheessa yhteistyötä opinto-ohjaajan kanssa tehostettua ja erityistä tukea saavien oppilaiden jatko-opintoihin ohjaamisessa, tarvittavien lausuntojen laadinnassa sekä nivelvaiheen tiedonsiirrossa
- osallistuu koulun oppilashuoltotyöhön ja on oppilashuoltoryhmän jäsen

Koulunkäynninohjaajan tehtävä on oppilaiden oppimisen, toimintakyvyn sekä kokonaisvaltaisen kasvun ja kehityksen tukeminen.

- tukee oppilaan työskentelyä, ohjaa ja tukee oppilasta mahdollisimman itsenäiseen työhön oppilaan ikätason ja edellytysten mukaisesti
- suunnittelee ja toteuttaa työtä moniammatillisesti opettajien ja muiden lapsen kanssa työskentelevien aikuisten kanssa

Koulun muu henkilökunta tukee koulutyön sujumista ja koulun kasvatustavoitteita.

Nivelvaiheen opinto-ohjaaja (nopo) on henkilökohtaisen ohjauksen asiantuntija, joka työskentelee joillakin kouluilla. Hänellä on päävastuu nivelvaiheen opinto-ohjauksen oppilaiden valinnasta sekä nivelvaiheen opinto-ohjauksen (NOPO) suunnittelusta ja toteuttamisesta.

- Nivelvaiheen opinto-ohjaajan ohjaustehtävät liittyvät oppilaan kasvun tukemiseen, oppimisen ohjaamiseen ja urasuunnitteluun nivelvaiheen opinto-ohjaukseen valittujen oppilaiden kohdalla. Eriytyisenä painopistealueena on ammatillisen tulevaisuuden suunnittelu.
- Työtapoja ovat mm. henkilökohtaiset ohjauskeskustelut, pienryhmäohjaukset sekä moniammatillinen yhteistyö koulujen, oppilaitosten ja työelämän kanssa.
- Nivelvaiheen opinto-ohjaajan antama yksilöllinen ohjaus kohdentuu erityisesti oppilaan ammatinvalintaan, urasuunnitteluun sekä jatko-opintoihin siirtymiseen tuetusti ja kiinnittymiseen jatko-opinnoissa. Itsetuntemus, ammattien ja työelämän tuntemus ja tieto sopivista jatko-opintovaihtoehdoista ovat oppilaan tulevaisuuden suunnittelun perusta. Ohjausprosessin aikana

nivelvaiheen opinto-ohjaaja järjestää oppilaille mahdollisuuksia hankkia kokemuksellista ja käytännönläheistä tietoa erilaisista koulutusvaihtoehdoista ja oppilaitoksista sekä työelämästä.

- Nivelvaiheen opinto-ohjaaja toimii yhteistyössä koulun oppilaanohjaajien kanssa mm. Oppilasvalinnassa nivelvaiheen opinto-ohjaukseen, oppilaiden koulutusvalintoihin liittyen ja siirtymävaiheessa peruskoulusta toiselle asteelle sekä nopo-oppilaiden jatkosuunnitelmien laadinnassa.
- Nivelvaiheen opinto-ohjaaja tekee yhteistyötä tarvittaessa luokanvalvojien, erityisopettajien ja oppilashuollon työntekijöiden kanssa.
- Yhteistyötä tehdään myös tarvittaessa nivelvaiheen opinto-ohjauksessa olevien oppilaiden huoltajien kanssa.

5 Oppilaanohjauksen monialaiset verkostot

Oppilaanohjauksessa tehdään säännöllistä ja suunniteltua yhteistyötä sekä koulun sisällä että ulkopuolisten yhteistyötahojen kanssa. Opinpolun eri vaiheissa ohjauksen yhteistyöverkosto muotoutuu ohjaustehtävän ja oppilaiden ohjaustarpeiden mukaan. Opetus- ja oppilashuoltohenkilöstön yhteistyön avulla edistetään oppilaan oppimista ja hyvinvointia ja tuetaan hänen tervettä kasvuaan ja kehitystään.

Oppilaanohjauksen verkostot koulun ulkopuolella ovat monimuotoiset. Ohjausyhteistyötä tehdään eri koulujen ja oppilaitosten, eri hallinnon alojen, järjestöjen ja elinkeinoelämän kesken. Yhteistyöllä tuetaan oppilaan jatko-opintovalmiuksien kehittymistä ja sujuvaa siirtymistä jatko-opintoihin. Perusopetuksen aikana yhteistyökumppaneita ovat mm.

- toisen asteen oppilaitokset, muut oppilaitokset: yhteistyö jatko-opintoihin liittyvissä asioissa
- työelämän edustajat, paikalliset yritykset ja työpaikat: esim. oppilaiden työelämään tutustuminen
- Opetushallituksen ohjaus- ja neuvontapalvelu, yhteishakujärjestelmä
- työ- ja elinkeinohallinto, esim. yhteistyö oppilaan urasuunnittelussa
- järjestöt ja yhdistykset, esim. työelämään tutustuminen, kerhotoiminta, harrastustoiminta
- lasten ja nuorten palvelut, esim. iltapäivätoiminta, kerhotyö, harrastustoiminta, etsivä nuorisotyö
- sosiaali- ja terveystyö, esim. oppilashuollollinen yhteistyö, maahanmuuttajapalvelut
- poliisihallinto, esim. koulupoliisitoiminta

Opetussuunnitelman luvussa 5.2 kuvataan koulun sisäisen yhteistyön toimintaperiaatteet ja -muodot sekä yhteistyö koulun ulkopuolisten tahojen kanssa.

6 Kodin ja koulun ohjausyhteistyö oppilaanohjauksessa

Oppilaanohjaus tukee oppilaita ja huoltajia opiskeluun liittyvässä tiedonsaannissa ja valinnoissa. Huoltajalle annetaan tietoa työtavoista, valintamahdollisuuksista ja niiden merkityksestä oppilaan tulevaisuudelle. Huoltajille järjestetään mahdollisuuksia keskustella oppilaan koulunkäyntiin, oppimiseen ja valintojen liittyvistä kysymyksistä opettajan, opinto-ohjaajan, oppilaan ja huoltajan yhteisissä tapaamisissa. Oulun perusopetuksessa vuosittaiset arviointi- ja kehityskeskustelut opettajan, oppilaan ja huoltajan kesken ovat keskeinen ohjausyhteistyön muoto.

Opetussuunnitelman luvussa 5.2 kuvataan kodin ja koulun yhteistyön toimintaperiaatteet ja -muodot.

7 Koulun yhteistyö paikallisen työ- ja elinkeinoelämän kanssa

Työelämään tutustuminen on tärkeä ohjauksen toimintamuoto etenkin perusopetuksen päättöluokilla. Työelämässä tapahtuva oppiminen laajentaa oppilaan oppimisympäristöä kouluyhteisön ulkopuolelle. Sen avulla voidaan tukea oppilaan työelämä tietojen, -taitojen sekä urasuunnitteluvaihtoehtojen kehittymistä.

Työelämään tutustumisen tapoja ovat muun muassa eri alojen ammattilaisten ja asiantuntijoiden esitykset oppitunneilla, opintokäynnit työpaikoille ja yrityksiin, yhteistyöprojektit ja työelämään tutustumisjaksot (TET). Työelämäyhteistyötä toteutetaan eri oppiaineissa.

Alaluokilla työelämään ja ammatteihin tutustuminen aloitetaan koulun ja lähiympäristön ammateista. Kuumennella luokalla oppilaat osallistuvat Yrittäjäkeskusteluun. Yläkoulussa opintoihin sisältyy TET- jaksoja kaikilla yläkoulun luokilla. Yhdeksännen luokan oppilailla on mahdollisuus osallistua Yrittäjäkeskusteluun Yläkoulu –oppimiskokonaisuuteen. Opettajat voivat lisätä työ- ja elinkeinoelämän tuntemustaan osallistumalla täydennyskoulutuksena OpeTET:iin.

Yrittäjyyskasvatuksessa Oulun perusopetuksessa toteutetaan Oulun kaupungin hyväksymää yrittäjyyskasvatuksen suunnitelmaa.

7.1 Työelämään tutustumisen järjestelyt – TET

TET-jaksot ovat tavoitteellista ja suunniteltua toimintaa. Tavoitteena on, että oppilas saa kokemuksia työpaikalla toimimisesta ja tutustuu työelämän pelisääntöihin, toimintatapoihin ja ammatteihin. Oulun kaupungin perusopetuksessa oppilaalla on TET:a seitsemännellä luokalla vähintään yksi päivä, kahdeksannella luokalla vähintään kolme päivää ja yhdeksännellä luokalla vähintään viisi päivää. Koulu voi päättää lukuvuositin tätä pidemmistä TET-jaksoista.

TET:n organisoinnista koulussa vastaa opinto-ohjaaja. Eri koulujen TET-jakson ajankohdat sovitaan yhteistyössä Oulun peruskoulujen kesken. Koulu ohjaa oppilasta TET-paikan hakemisessa ja seuraa TETin toteutumista. TETiin valmistaudutaan oppilaanohjauksen ja muiden oppiaineiden opetuksessa. Oppilaan TET-jaksosta tehdään kirjallinen sopimus koulun ohjeiden mukaisesti. Työpaikalla nimetään vastuhenkilö, joka perehdyttää ja opastaa oppilasta. Oppilas pitää TET-päivistä oppimispäiväkirjaa ja kokemuksia jaetaan yhteisesti eri oppiaineiden opetuksessa ja projekteissa.

7.2 Kuvaus koulun työelämäyhteistyöstä

Ohje koulukohtaiseen työskentelyyn:

Koulu kuvaa ohjaussuunnitelmassa, miten työelämäyhteistyötä toteutetaan koulussa / eri oppiaineissa.